

BAROMETER-WAARNEMINGEN

VERRIGT

AAN BOORD Zr. Ms. SCHOONER-BRIK WINDHOND, OP EENE
REIS VAN NEDERLAND NAAR OOST-INDIE IN 1842;

DOOR

H. D. A. SMITS.

Luit. ter zee 2de klasse. R. O. N. L.

Hoewel de vermindering van de luchtdrukking in de nabijheid van den evenaar, of meer bepaaldelijk in de streek der windstilten en der veranderlijke winden tusschen de N.O. en Z.O. passaten, eene bekende daadzaak en aangetoond is door de meteorologische waarnemingen, door den Heer Hasskarl op zijne reizen tusschen Nederland en Java verrigt, is het nogtans wenschelijk, dat door veelvuldige waarnemingen bewezen worde, dat dit verschijnsel in alle tijden des jaars plaats grijpt. Niet minder belangrijk is het onderzoek, in hoeverre het punt, waar het minimum der luchtdrukking aangetroffen wordt, afhankelijk is van den zonnestand, alsmede, of zich, op verschillende geographische lengte, misschien andere verschijnselen voordoen.

Dit heeft mij genoopt om de Meteorologische aantekeningen, welke ik op mijne zeereizen verzameld heb, uit te werken, hoewel niet allen, wat de naauwkeurigheid betreft, gelijke waarde bezitten.

De waarnemingen, welke ik thans mededeel, vernemen zeer voldoende te mogen aanmerken, want zij zijn vermeten met eenen barometer, welke, dezer dagen vergeleken zijnde met eenen standaard-barometer te *Batavia*, bewezen is eene goede gang behouden te hebben. De waarnemingen zijn door mij zelf verrigt, telken morgen te 8 ure, en herleid tot 0 C. De barometer was vrij opgehangen in de kajuit, na gelijkelijk met het vlak der zee.

De vorm der barometrische lijn levert dezelfde veranderingen op als die, welke verkregen zijn uit de waarnemingen van den heer Hasskarl, medegedeeld in de Nieuwe Verhandelingen der Eerste klasse van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap van Wetenschappen enz. XIIIe deel, Ie stuk. De verandering in de luchtdruk tusschen de passaten vond plaats den 30sten Januarij op 3° N.B., terwijl de heer Hasskarl den 4den Februarij 1844, dat punt waarnam op iets minder dan 4° N.B.

De overgang der passaten kenschetste zich slechts door eenen stilte en door het variëren des winds. De overgang vond plaats zonder oponthoud plaats, zoodat gezegd kan worden dat de *Windhond* dadelijk van de eene passaat in de andere overging en het punt des overgangs werd naauwkeurig door de barometer aangewezen.

De N.O. passaat stelde zich in, den 16den Januarij op 16° 45' W.L.; zij woei frisch door tot den 30sten, op 20° 40' N.B. en 22° W.L.

De Z.O. passaat voerde ons tusschen den 1sten en 12den Januarij van 1° 10' N.B. en 22° W.L. tot 24° Z.B. en 28° W.L.

Den 5den Maart ten 5 ure 's avonds hadden wij eenen omlaatseling, met kracht van N.W. tot Z., uitschietenden wijsende op 36° Z.B. en ruim 14° W.L.

In den Indischen Oceaan troffen wij de passaat den 1sten April in 32° 30' Z.B. en 91° 15' O.L.; zij verliet ons den 1sten April in 14° 45' Z.B. en 104° O.L.

De teekening der barometrische lijn is op dezelve wijze als voor de waarnemingen van den heer Hasskarl gemaakt, en de getallen, welke de windsterkte aanduiden, zijn

welke de heer van Heijningen aangenomen heeft.

Datum.	Lengte. Greenw.	Breedte.	Barom. op 0° C. te 8 V.M.	Wind. Regtwijzend kompas.
1842	<i>West.</i> Gr. Min.	<i>Noord.</i> Gr. Min.	M. M.	
4 Jan.	7 13	48 51	763.12	Z.O. 2, O.N.O. 3.
5 »	9 0	47 10	68.85	O.N.O. 3, Oost tot Zuid 1.
6 »	9 49	46 0	68.71	Z.O. 3, N. O. 2.
7 »	12 54	44 32	74.17	N.N.O. 3, N.O. 3.
8 »	14 0	42 42	67.37	N.O. 3.
9 »	15 50	40 29	68.50	N.O. 2. 1, 0, Z.W. 1.
10 »	15 45	40 4	69.54	Z.W. 1, Z.Z.W. 3, Z. 4.
11 »	14 6	39 11	69.06	Z. 4. 3, Z.W. 4.
12 »	13 5	38 14	69.26	Z.Z.W. 5. 6. 7. 3. 9.
13 »	11 27	37 44	66.41	Z.Z.W. 9, W. 2, W.N.W. 3. 1. 0.
14 »	12 25	36 9	69.51	Z.W. t. W. 4, Z.Z.W. 5, W. 7. 3, N.W. 8.
15 »	13 15	34 5	74.99	N.W. 7. 5. 4.
16 »	15 51	31 52	74.45	N.N.W. 3, N.N.O. 3. 4.
17 »	16 54	29 11	74.39	N.N.O. 4, O. 5, N.O. 7, 0, O. 1.
18 »	16 52	28 8	74.31	0, — N.O. 5. 4.
19 »	18 3	25 50	72.26	N.O. t. N. 4. 3.
20 »	19 24	23 39	69.18	N.N.O. 3, O.N.O. 2. 3.
21 »	20 42	21 35	69.44	O.N.O. 4.
22 »	21 48	18 38	68.84	N.O. 3. 4.
23 »	22 28	15 46	63.82	N.N.O. 3. 4.
24-25 »	23 33	14 54	66.26	N.N.O. 3. Ter reede van Porto Prajja.
26 »	23 22	13 24	65.23	N.O. 5. 4.
27 »	23 1	10 30	64.39	N.O. 3.
28 »	22 42	8 6	763.16	N.N.O. 3.
29 »	22 27	5 40	62.03	N.O. 3. 4.
30 »	22 4	3 0	61.32	N.N.O. 3, O.N.O. 2.
31 »	21 59	0 51	61.96	O. 2, variërend tusschen W.Z.W. en O.Z.O. 1.
		<i>Zuid.</i>		
1 Febr.	22 12	0 13	61.85	O.Z.O. 3, Z.O. 4.
2 »	23 50	2 2	61.85	Z.O. 4.
3 »	25 40	3 32	61.85	Z.O. t. Z. 3.
4 »	26 41	5 11	62.05	Z.O. t. O. 3. 4.
5 »	27 32	7 32	62.42	Z.O. t. O. 3.
6 »	28 17	9 43	63.01	Z.O. t. O. 4. 3.
7 »	28 48	12 1	64.94	O.Z.O. 5. 3.
8 »	29 0	14 32	65.32	O. t. Z. 3.
9 »	28 51	16 45	65.41	O. t. Z. 3.
10 »	29 18	19 16	64.91	O.Z.O. 3.
11 »	29 22	21 42	66.26	O. 4. 3.
12 »	28 42	23 26	66.26	O. t. N. 3. 2.
13 »	28 15	24 32	65.81	Z.O. 1, 0, O. t. N. 1. 2.

Datum.	Lengte. Greenw.	Breedte.	Barom. op 0° C. te 8 V.M.	Wind. Regtwijzend kompas.
1842.	<i>West.</i> Gr. Min.	<i>Zuid.</i> Gr. Min.	M. M.	
14 Febr.	26 58	25 46	68.01	N.O. t. O. 3.
15 »	24 32	27 11	65.94	N.O. 3, N. 3, N.W. 4. 3.
16 »	21 20	28 15	63.72	N.W. t. N. 3, omlopend tot Z. 3.
17 »	18 38	27 52	65.83	Z.O. t. Z. 5. 4, Z.O. t. O. 5.
18 »	18 48	28 58	67.27	Z.O. 3. 5.
19 »	19 33	30 34	66.81	O.Z.O. 5. 3, O. 5.
20 »	19 27	32 2	67.16	O. 5. 4. 3, N.O. 1.
21 »	18 42	33 21	64.50	O.Z.O. 2, N.O. t. N. 4.
22 »	15 38	34 1	63.26	N.N.O. 4, N. 5. 6. 8.
23 »	11 48	35 0	59.59	N.N.O. 5. 3, N. 2, Z.Z.W. 2.
24 »	10 20	34 55	61.26	Z. 1, N.O. 2, N.W. 1.
25 »	8 30	35 13	62.01	N. 3. 5.
26 »	4 26	35 46	66.64	N. t. O. 5. 3.
27 »	0 42	36 0	67.71	N. t. O. 4, N.O. 1.
	<i>Oost.</i>			
28 »	1 25	36 14	68.48	N.O. 3, N. 1, 0, O.Z.O. 2.
1 Maart.	2 13	36 42	68.64	O.N.O. 1.
2 »	3 20	36 49	66.28	N.N.O. 3. 1, N.W. 3.
3 »	5 35	36 47	64.09	N.N.O. 3, W. 2, N. 3.
4 »	9 20	36 45	62.52	N. 4, N.W. 5.
5 »	14 1	36 15	59.47	N.W. 6, Z. 6. 4, Z.O. 3. (1).
6 »	16 39	34 30	63.46	Z.Z.O. 3, O. 2, Z.O. 3. 4. 5. 7. 3.
7-17 »	Tafelbaai		63.12	
18 »	18 9	33 50	57.22	Rondlopend 1, W. 3.
19 »	18 35	35 1	62.13	W. t. Z. 3, Z.W. t. Z. 3, Z. 1.
20 »	19 54	35 59	61.22	O, Z.W. 3 tot N.N.W. 3.
21 »	21 37	37 15	55.21	N.W. 3. 5. 6. 8, W.Z.W. 9. 10. 3.
22 »	26 3	37 55	61.91	W.Z.W. 6. 5. 4. 3, Z.Z.W. 3, rondlopend 1.
23 »	28 30	38 15	60.73	N.O. t. N. 3, N.N.W. 5. 6, W. t. N. 7.
24 »	32 31	38 25	52.87	W.N.W. 7, W. t. Z. 3.
25 »	36 46	38 33	59.61	W. t. Z. 6. 3. 5. 7, Z.W. 6. 3.
26 »	41 49	38 29	61.03	Z.W. 4. 6. 4. 2.
27 »	44 3	38 23	69.44	W. t. Z. 1, N.N.O. 1. 3. 5.
28 »	47 38	39 5	73.33	N. 6. 4.
29 »	51 59	38 50	69.58	N.N.W. 4.
30 »	55 49	38 44	65.55	N.N.W. 4.
31 »	59 54	38 35	63.75	N. t. W. 4. 5.
1 April.	64 35	38 14	63.75	N. 5.
2 »	69 4	38 11	59.67	N. 5. 7.
3 »	73 14	38 19	55.84	N. 7. 8. 10.
4 »	75 21	39 9	49.07	N.N.O. 3. 11, N.W. 10, W.N.W. 3.
5 »	78 21	38 14	64.61	W.N.W. 7, Z.W. t. W. 5. 4, W. 4.
6 »	80 46	37 4	67.95	Z.W. t. W. 2, Z.O. t. O. 3. 5. 6. 7.
7 »	83 1	35 23	67.45	Z.O. t. O. 3, O. 5, O.N.O. 3. 7.

(1) Te 5 u. op de P. V. de wind plotseling en met kracht uitgeschoten naar het Z.

Datum.	Lengte.	Breedte.	Barom. op 0° C. te 8 V.M.	Wind.
	Greenw.			Regtwijzend kompas.
1842	<i>Oost.</i>	<i>Zuid.</i>		
	Gr. Min.	Gr. Min.	M. M.	
8 April.	84 30	35 35	56.55	N.O. 5, N. 3, N.W. t. N. 7. 5. 3.
9 »	87 30	34 34	68.20	N.W. 3, Z.W. 2, Z. 1.
10 »	88 48	33 58	68.98	Z. t. W. 2, Z.Z.O. 3.
11 »	90 40	33 1	70.48	Z. t. W. 4, Z.O. 3.
12 »	93 5	31 20	70.68	Z.O. 3.
13 »	95 24	29 23	70.00	O.Z.O. 3, 4.
14 »	96 58	27 22	69.70	O. t. Z. 3.
15 »	98 46	25 25	68.51	O.Z.O. 3. 5.
16 »	100 17	23 16	67.39	Z.O. t. O. 4. 6, N. t. O. 3, O. t. Z. 5.
17 »	101 48	21 3	64.93	O. t. Z. 4.
18 »	102 48	18 42	64.26	O.Z.O. 3. 4.
19 »	103 53	15 37	62.17	O. 3, N. 1, O.N.O. 3.2.
20 »	104 4	14 12	59.98	O.N.O. 1, Z.Z.O. 1, O. t. Z. 1.
21 »	104 27	13 15	59.73	Variierend O. tot Z. 1, Z.O. 3.
22 »	104 53	11 54	59.13	» Z.O. tot N. 1. 2.
23 »	105 40	10 57	58.50	» N.O. tot N.W, Z.W. en N.W 2. 3.
24 »	106 17	9 59	60.06	» W.N.W. tot N.O. 1.
25 »	105 40	9 12	59.96	O. 2. 3, Z.O. t. O. 3.
26 »	105 23	7 23	61.62	Variierend Z.O tot N. 2. 3, W.Z. W. tot Z.O. 2. 3.
27 »	105 7	6 35	58.86	» Z.O. tot N.O., O.Z.O tot N.N.W. 2. 3.